

**Faculté des Jeunes Filles
Département de Français**

Le Théâtre de Dadié et la Condition du Nègre

**Thèse de Magistère Présentée par
Nancy Hassan Mohamed**

Sous la Direction de

**Mme Le Professeur
Marcelle Ramzi
Professeur de littérature
française**

**Mme Le Professeur
Zeinab Eid
Professeur de littérature
française**

2009

كلية البنات للآداب والعلوم والتربية
قسم اللغة الفرنسية

مسرح دادييه و وضع الأفريقي الأسود

رسالة مقدمة للحصول علي درجة الماجستير

في الاداب فرنسي

اعداد الطالبة

نانسي حسن محمد

تحت إشراف

أ.د. زينب عيد
استاذ الادب الفرنسي
بكلية البنات

أ.د. مارسيل رمزي
استاذ الادب الفرنسي
بكلية البنات

ملخص :

تنقسم الرسالة إلى ثلاثة فصول :

الفصل الأول:

لفهم طبيعة مسرح داديبه و أهدافه تناول هذا الفصل الأوضاع الجغرافية والتاريخية والاجتماعية والاقتصادية المتعلقة بساحل العاج بصفة خاصة والقارة الأفريقية بوجه عام.

الفصل الثانى:

يتطرق إلى وضع الأفريقي الأسود أثناء الاحتلال الفرنسى وما يتعرض له من سخرة ووحشية وتعذيب وتفرقة عنصرية ، بالإضافة الى محاولات الغرب طمس الهوية الافريقية وفرض لغة الاستعمار ونشر قيم الحضارة الأوروبية .

ويكشف مسرح داديبه المخططات الأوروبية لجذب بعض الحكام الافارقة والتأثير عليهم للإستيلاء على خيرات بلادهم وإستغلال الزوج وتسخيرهم فى الأعمال الشاقة فى المصانع والمزارع.

ثم يلقى داديبه الضوء على محاولة بعض زعماء الزوج فى حث المجتمع على رفض الاستعمار ومقاومته بعنف حتى يستعيدوا كرامتهم التى سلبها الغرب.

ومع الدراسة المستفيضة لمسرح داديه يتضح لنا ان داديه يحاول الكشف عن

فساد بعض الحكام الافارقة بعد الاستقلال ويتبين ان وضع الافريقى الاسود أثناء الاستعمار لا يختلف كثيراً عن وضعه بعد الاستقلال ، فقد سار الحكام على نفس نهج أسياد الأمس.

الفصل الثالث:

نقدم دراسة تقنية لمسرح داديه بتحليل الدلالات المختلفة للمكان والزمان ودراسة اختيار الشخصيات التاريخية أو الخيالية والتقنيات الأخرى التي تبلور فكر الكاتب.

في النهاية يتضح لنا أن الكاتب قد نجح في إعطاء القارئ صورة وافية للأوضاع المتردية لساحل العاج والتي تسود أيضا في القارة السمراء و تلك الأعمال المسرحية بمثابة صخرة يبغى منها تحفيز أفراد الشعب وحثهم على رفع الصوت عاليا ووضع حدا ونهاية لاستبداد المسؤولين كما أن تلك الأعمال تنادى بالحفاظ على الهوية الأفريقية وجعلها مدعاة للفخر.

المستخلص :

تنقسم دراستنا لمسرح داديه الى دراسة تحليلية تتضمن
الجوانب المختلفة لوضع الافريقى الاسود أثناء الاحتلال الفرنسى وما بعد
الاستقلال ونسأل هل إسترد الافريقى هويته وكرامته وحريته بعد الاستقلال
أم لا ؟

هذا و من خلال دراسة تقنية يتبين مدى التوافق بين
الدراسة اللغوية و الدراسة التحليلية للنص.

أخيرا يتبين لنا أن الكاتب قد نجح في إعطاء صورة وافية للأوضاع
المتردية للقارة السمراء

جامعة عين شمس

كلية البنات

صفحة العنوان

إسم الطالبه: نانسى حسن محمد

الدرجة العلميه: ماجستير

القسم التابع له: اللغة الفرنسية وادابها

الجامعة: عين شمس

سنة التخرج: 2003

سنة المنح: 2009

جامعة عين شمس

كلية البنات

رسالة ماجستير

إسم الطالبه: نانسى حسن محمد

نوان الرسالة: مسرح دادييه و وضع الإفريقى الاسود

القسم التابع له: اللغة الفرنسية وادابها

إسم الدرجة: ماجستير

لجنه لإشراف

1. د/ مارسيل زكى رمزى

استاد الادب الفرنسى كلية البنات جامعة عين سمش

1. د/ زينب فتحى عيد

استاد الادب الفرنسى كلية البنات جامعة عين سمش

تاريخ البحث: / / 200

الدراسات العليا:

ختم الإجازة: اجيزت الرسالة بتاريخ:

/ / 200

/ / 200

موافقة مجلس الجامعة:

موافقة مجلس الكلية:

/ / 200

/ / 200

جامعة عين شمس

كلية البنات

شكر

اشكر السادة الاساتذة الذين قاموا بالانتراف وهم:

أ. د / مارسيل زكى رمزى

استاد الادب الفرنسى قسم اللغة الفرنسية كلية البنات - جامعة عين شمس

أ. د / زينب فتحى عيد

استاد الادب الفرنسى قسم اللغة الفرنسية كلية البنات - جامعة عين شمس

واتقدم بخالص الشكر والتقدير إلى:

اعضاء قسم اللغة الفرنسية بكلية البنات جامعة عين شمس

وجميع افراد عائلتى

ودلك لمساندتهم لى طوال فترة البحث

وكذلك الهيئات:

قسم الدراسات العليا بالكلية - مكتبة الكلية

مكتبة قسم اللغة العربية بالكلية - المركز الثقافى الفرنسى

Résumé

L'étude se propose d'étudier la condition du nègre dans le théâtre de Dadié dans deux périodes différentes: durant la colonisation française et après l'Indépendance.

Nous abordons ainsi certains aspects de la politique coloniale pour exploiter les ressources naturelles des pays colonisés ainsi que les moyens d'asservir les populations africaines.

D'autre part, nous montrons les tentatives développées par certains chefs et leaders noirs pour sensibiliser ces populations afin de les inciter à la révolte contre les occupants étrangers et de retrouver ainsi leur identité.

L'étude a montré dans un second temps comment une fois l'Indépendance acquise la corruption s'est emparée de certains nouveaux chefs ne cherchant que leur propre intérêt aux dépens de leur pays et de leur population.

Abstract

L'étude se propose de répondre à la problématique posée: la lutte contre le colonialisme a-t-elle abouti à la libération du pays et surtout à celle du peuple asservi par les colonisateurs étrangers?

Le théâtre de Dadié montre que la corruption détectée chez certains chefs n'a abouti qu'au malheur et à la misère du peuple qui a tant lutté pour son indépendance.

Table des Matières

Avant-propos	3
Introduction	4
1er Chapitre.....	11
(Chapitre préliminaire)	
I. Aperçu géographique de La Côte d'Ivoire.	12
II. Aperçu historique de La Côte d'Ivoire.....	15
III. Historique du théâtre africain moderne.....	27
2e Chapitre	36
Etude thématique du théâtre de Dadié	
I. La condition du nègre pendant la colonisation.....	37
II. La condition du nègre après l'indépendance.....	77

3e Chapitre	91
Etude dramaturgique	
I. L'Espace.....	93
II. Le Temps.....	121
III. Les personnages.....	127
IV. Divers procédés de style	165
Conclusion	177
Documents photographiques	179
Bibliographie.....	184

Mes plus vifs remerciements et ma gratitude la plus profonde à **Mme Le Professeur Marcelle Ramzi** pour l'intérêt qu'elle m'a toujours porté, pour le temps qu'elle m'a consacré , pour son soutien qu'elle m'a accordé aux moments les plus difficiles. Grâce à ses précieux conseils et ses pertinentes remarques ce travail a vu le jour. C'est à elle que revient le choix du sujet de ma thèse.

Je tiens à témoigner ma profonde affection et reconnaissance à **Mme Le Professeur Zeinab Eid**, codirecteur de ma thèse; pour son soutien, pour ses encouragements continuels et pour sa lecture systématique de mon travail qui m'a aidé à aboutir à de meilleurs résultats.

Egalement j'adresse tous mes remerciements aux membres de jury, **Mme Le Professeur Sohair Ayad** et **Mme le Professeur Maha El Ségini** qui, malgré leurs préoccupations ont accepté de soutenir ma thèse.

Je tiens à témoigner ma gratitude et ma profonde reconnaissance à tous mes professeurs pour leur encouragement et leur soutien qui ne m'a jamais fait défaut. Je remercie également mes amies et mes collègues.

Enfin, les mots ne pourraient jamais traduire mes sentiments profonds de reconnaissance et de gratitude à mon mari, à mes parents, à mes frères, à ma grande mère, à ma belle mère et à mon beau père pour leur soutien quotidien et leur encouragement continu.

